

GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN ÜNİVERSİTE KAVRAMINA YÖNELİK METAFORİK ALGILARI¹

Zuhal DİNÇ ALTUN²

Fatma Gül UZUNER³

Öz: Bu araştırmada Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin üniversite kavramına yönelik metaforik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Güzel Sanatlar Lisesinde müzik ve resim alanlarında öğrenim gören 130 kadın (%67) ve 65 erkek (%33) olmak üzere toplam 195 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler metafor analizine tabi tutulmuştur. Araştırmanın bulgularına göre araştırmaya katılan öğrenciler üniversite kavramına yönelik olarak toplam 174 geçerli metafor üretmişlerdir. Katılımcıların, üniversiteye yönelik metaforik imgelerinin “kariyer gelişiminin merkezi, özgürlüğün merkezi, gerçek hayatın başlangıcı, olumlu duyguların merkezi, olumsuz duyguların merkezi ve ilginç bir yer olarak üniversite” olmak üzere toplam 6 kategori altında toplandığı görülmüştür. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlara bağlı olarak araştırmanın sonunda ailelere, öğretmenlere ve araştırmacılara yönelik bazı önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite kavramı, metafor analizi, güzel sanatlar lisesi öğrencileri

Giriş

İnsanlar bildikleri ve bilmedikleri durumlar arasında köprü kurarak kendilerini izah etmeye çalışır (Güven ve Güven, 2009; Güveli, İpek, Atasoy ve Güveli, 2011). Bu süreçte insanlar belirsiz durumları açık bir şekilde ifade edebilmek için metaforları kullanırlar (Örücü, 2012). “Metaforlar (benzetmeler, eğretilmeler, istiareler, mecazlar) olayların oluşumu ve işleyişi hakkında düşüncelerimizi yapılandıran, yönlendiren ve kontrol eden en güçlü zihinsel araçlardan biridir.” (Saban, 2004, s. 131). Metafor kelimesi Türkçe’de “mecaz” anlamına gelmekte olup Türk Dil Kurumu (2015) tarafından “1. Bir ilgi veya benzetme sonucu gerçek anlamından başka anlamda kullanılan söz. 2. Bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek biçimde kullanma.” şekillerinde tanımlanmaktadır. Bilimsel kapsamda ise metafor, bir bilinci açık tutan bir unsur olarak tanımlanmıştır (Arnett, 1999). Söz konusu algı aracının temel bileşenlerinden birisi de benzetmelerdir (Çelikten, 2006; Güveli ve diğerleri, 2011). Bu durumda metafor, insanın yaşamı kavrama noktasında yardımcı bir düşünüş biçimi olarak gösterilebilir (Çelikten, 2006). Bu durumda metaforun dünyayı algılama sürecinin merkezi olduğu söylenebilir (Demirtaş ve Çoban, 2014).

1) Bu çalışma 6-7 Ekim 2016 tarihlerinde Makedonya’nın Bitola kentinde düzenlenen *International Conference on Education and Research Across Time and Space* isimli kongrede sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

2) Yrd. Doç. Dr., KTÜ, Fatih Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Trabzon, zdincaltun@gmail.com

3) Arş. Gör., Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, fgu61@hotmail.com

Metaforlar yaşantımızda edebi bir süsleme aracı olmalarının ötesinde işlevsel ve bilişsel fonksiyonlara sahiptir (Saban, 2004). Öncelikle metafor iki farklı olgu arasında ilişki kurmayı esas alarak bir bilişsel yapının başka bir bilişsel yapı üzerine inşa edilmesine imkan sağlar (Saban, 2008). Bu bakımdan metaforlar bilinmeyen bir durumun izahı, idrakı ve farklı bakış açılarının ortaya konması bakımından oldukça kullanışlıdır (Morgan, 1998; akt.: Cerit, 2008). Daha açık bir şekilde ifade edilirse metaforlar kavramların bilişsel süreçlere katılmasına katkı sağlar (Kahyaoglu ve Kırıktaş, 2016). Bu nedenle özellikle eğitim alanında anlaşılması güç kavramların somutlaştırılması noktasında metaforlar kullanılmaktadır (Singh, 2010; Döş, 2010). Bu bağlamda metaforların kasıtlı ya da kasıtsız bir şekilde hayatımızı kontrol ettiği ve insanların gerçekleri nasıl yapılandırıldığını göstermek amacıyla da kullanıldığı ortaya çıkmaktadır (Güven ve Güven, 2009). Metaforlar farklı özelliklere (olumlu, olumsuz, soyut, somut) sahip insan zihninde tam olarak açıklığa kavuşturulmamış bir konunun daha iyi kavranmasına yardımcı olur (Karaçanta, 2013). Metaforların hangi temel özelliklere sahip olduğu konusunda Forceville (2002; akt.: Saban, 2004, s. 132) şunları belirtmiştir:

“Buna göre, herhangi bir metafor ilişkisinde, en az üç temel öğenin varlığından söz edilmesi gerekmektedir (Forceville, 2002): (1) metaforun konusu (örneğin, “Öğretmen bahçıvan gibidir.” cümlesindeki “öğretmen” sözcüğü), (2) metaforun kaynağı (örneğin, “Öğretmen bahçıvana benzer.” cümlesindeki “bahçıvan” kavramı) ve (3) metaforun kaynağından (yani “bahçıvan” olgusundan) metaforun konusuna (yani “öğretmen” olgusuna) atfedilmesi düşünülen özellikler (örneğin, “Nasıl ki bir bahçıvan yetiştirdiği fidanlarla ayrı ayrı ilgilenirse, öğretmen de sınıfındaki öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almalıdır)”.

Çelikten (2008) metaforla ilgili 1980’lerden bu yana özellikle sosyal alanlarda pek çok çalışma yapıldığını belirtmiştir. Son yıllarda özellikle sosyal bilimler alanında metaforik algı üzerine yapılan bilimsel araştırmaların sayısı artmıştır (Aktu ve Varol, 2017; Altun ve Apaydın, 2013; Altun ve Camadan, 2013; Çobanoğlu ve Gökalp, 2015; Deniz Çeliker ve Akar, 2015; Güveli ve diğerleri, 2011; Güven ve Dak, 2017; Karaman, 2014; Minas ve Gündoğdu, 2013). Ulusal veya uluslararası alanda öğrencilerin metaforik düşüncelerini belirlemeyi esas alan araştırmalar sıkça yapılmaktadır (Demirtaş ve Çoban, 2014). Öğrencilerin metaforik algılarını ortaya koyabilecek çalışmalar kapsamında lise öğrencilerinin üniversiteye yönelik metaforik algılarının ortaya çıkarılmasına (Korkmaz ve Bağçeci, 2013; Dalgıç, Karadeniz ve Onat, 2012) yönelik yeni araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Bu bağlamda özellikle yapılan araştırmaların üniversite ve gençliği ele alması bir ülkenin bilimsel-geleceğini öngörebilmek adına önemli bir adım olarak kabul edilebilir.

Üniversiteler kanunlarda belirtildiği şekilde eğitim, öğretim ve araştırma yapmakla görevlidir. Günümüzde devletlerin gelişmişliğinin bilim ve teknoloji ile ölçüldüğü varsayılırsa üniversitelerin üst düzeyde eğitim vermek, uzman personel yetiştirmek, bilim ve teknik içerikli araştırmalar yapmak, ülkenin kalkınmışlığına katkı sağlamak gibi önemli

sorumlulukları vardır (Tural ve Şahin, 2013). Bu nedenlerden dolayı üniversite öğrencisi adayları olan lise öğrencilerinin üniversite hakkındaki düşüncelerinin ortaya çıkarılmasına yönelik metaforik çalışmaların önemli olduğu ifade edilebilir.

Saban (2009) öğretmen adaylarının öğrencilere yönelik metaforik algılarını ortaya koymaya yönelik araştırma yapmıştır. Dalgıç, Karadeniz ve Onat (2012) üniversite öğrencilerinin “üniversite” kavramına yönelik metaforik algılarını incelemiştir. Bunun sonucunda en fazla ifade edilen metaforlardan bazılarının “hayat okulu”, “bilgi kaynağı”, “gelişim yeri”, “aile”, “hayat” ve “ev” olduğu görülmektedir. Korkmaz ve Bağçeci (2013) yaptıkları araştırma kapsamında Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören öğrencilerin “üniversite” kavramına yönelik metaforik algılarının neler olduğunu sorgulamıştır. Bu sorgulamanın sonucunda lise öğrencilerinin üniversiteyi “özgürlük”, “mekan”, “süreç”, “gelecek” ve “karamsarlık” gibi bazı kavramlarla ilişkilendirdiği sonucu ortaya çıkmıştır. Tural ve Şahin (2013) ise yaptıkları araştırma kapsamında üniversite öğrencilerine okudukları üniversite ve ideal üniversite kavramlarına yönelik sahip oldukları metaforik algıları sormuştur. Elde edilen verilerin analiz edilmesi sonucunda araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin çoğunun okudukları üniversiteyi ideal bir üniversite olarak görmediği sonucuna varılmıştır. Demirtaş ve Çoban (2014) yaptıkları araştırmada üniversite öğrencilerinin üniversite ve fakülte kavramlarına yönelik metaforik algılarını incelemiştir. Bunun sonucunda üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun üniversite ve fakülte kavramlarına yönelik olarak olumlu düşünceleri olduğu görülmüş; ancak az sayıda üniversite öğrencisinin üniversiteyi özgürlüğün sağlandığı yer olarak gördüğü sonucu ortaya çıkmıştır. Oyman ve Şentürk (2015) ise öğretmen adayları ve öğretim üyelerinin “üniversite” kavramına yönelik metaforik algılarını ortaya koymaya çalışmıştır. Bu çalışmanın sonucunda üniversite öğrencilerinin üniversiteyi çok kültürlü bir ortam olarak gördükleri ortaya çıkarken öğretim üyelerinin ise üniversiteyi kapsamlı ancak anti-sosyal bir kurum olarak gördükleri sonucu ortaya çıkmıştır.

İlgili ulusal literatür incelendiğinde üniversite kavramına yönelik olarak yapılan metaforik bilimsel araştırmaların olduğu görülmektedir (Demirtaş ve Çoban, 2014; Korkmaz ve Bağçeci, 2013; Oyman ve Şentürk, 2015; Tortop, 2013; Tural ve Şahin, 2013). Ancak, Güzel Sanatlar Lisesinde okuyan öğrencilerin üniversiteye yönelik algılarının belirlenmesine yönelik bir araştırmaya literatür taramasında rastlanmamıştır.

Bu araştırmanın amacı Güzel Sanatlar Lisesi müzik ve resim alanı öğrencilerinin üniversite kavramına yönelik olarak sahip oldukları metaforik algılarının belirlenmesidir. Daha önce yapılmış benzer çalışmaların Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerine odaklanmadıkları görülmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmanın lise öğrencilerinin üniversiteye yönelik metaforik algıları hakkında daha fazla ve derinlemesine bilgi sahibi olunması bakımından literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırmadan elde edilen sonuçların genç bireylerin

üniversite kavramına yönelik bakış açılarının belirlenmesi ve bu bağlamda gereken önerilerin sunulması bakımından değerli olduğu ifade edilebilir.

Yöntem

Bu araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Nitel araştırmalar nitel veri toplama araçlarının kullanılarak bütüncül ve nesnel bir bakış açısıyla bir durumun ortaya konulmasını amaçlar (Şimşek ve Yıldırım, 2011). Bu araştırmada lise öğrencilerinin üniversite kavramına yönelik düşüncelerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Fenomenoloji deseni insanların evreni kendi öznel yaşantı alanlarına göre kavrayışlarını esas almaktadır (Çepni, 2012). Araştırmada çalışma grubunu oluşturan lise öğrencilerinin üniversiteye yönelik metaforik algılarını kendilerine özgü biçimde ifade etmeleri fenomenoloji deseninin kullanılmasını gerekli kılmıştır.

Çalışma grubu

Bu araştırmanın örneklemini Trabzon ilinde bulunan bir Güzel Sanatlar Lisesi'nin resim ve müzik alanlarında öğrenim gören 195 öğrenci oluşturmaktadır. Bu araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan kolay ulaşılabilir örnekleme tekniği (uygun durum örnekleme) benimsenmiştir. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme araştırma kapsamına alınacak bireylere daha kolay ulaşılabilmesi ile ilgilidir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2015; Ekiz, 2009). Çalışma grubuna ait bazı özellikler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma grubuna ait bilgiler

Sınıf düzeyi	Kız	Erkek	Toplam
9	39	20	59
10	29	18	47
11	21	15	36
12	41	12	53
Toplam	130	65	195
Yüzde (%)	%67	%33	%100

Araştırmaya toplam 195 lise öğrencisi katılmıştır. Bu öğrencilerin %67'sini kız öğrenciler ve %33'ünü erkek öğrenciler oluşturmaktadır. 9 ve 12. Sınıfların diğer sınıflara göre daha kalabalık olduğu görülmektedir. Farklı sınıf düzeylerinden ve farklı akademik başarı gruplarından öğrenci seçilmesinin nedeni araştırmadan elde edilecek verilerin derinliğini ve zenginliğini artırmaktır.

Veri toplama araçları

Bu araştırmada veri toplamak amacıyla öğrencilere “Üniversitegibidir. Çünkü” cümlesinin yazılı olduğu bir anket dağıtılmış ve öğrencilerden buradaki boşlukları doldurmaları istenmiştir. Bu anket uygulanırken öğrencilere, üniversite kavramına ilişkin benzetimde bulunurken üniversiteyi sadece bir varlığa benzetebilecekleri ve çünkü ile başlayan ifadelerinin yaptıkları benzetimi açıklayıcı nitelikte olması gerektiği hatırlatılmıştır. Öğrencilere yaklaşık 20 dakika süre verilerek kendi metaforlarını yazmaları istenmiştir.

Verilerin analizi

Yapılan bu araştırmada elde edilen veriler, nitel araştırmalarda yorumlayıcı analiz türü içerisinde gösterilen analiz tekniklerinden olan metafor analizi tekniğiyle analiz edilmiştir. Ekiz’e (2009) göre metafor analizinde;

“araştırmanın amacına bağlı olarak bireylerin konuşma ya da uygulama (etkileşim) sırasında kullandığı anahtar kelime ve kavram, bir konuya açıklık getirmek için yararlanılan metafor, deyim gibi mikro dil üzerine derinlemesine yoğunlaştırılarak, bunların tespiti ve ne anlama geldiğinin yorumlamaları yapılır. Bazen de ortaya çıkarılan kelime, metafor, kavram, deyim gibi mikro dil kavramlarının ne sıklıkla kullanıldığı sayı ya da frekans cinsinden sunulabilmektedir.” (s.78).

Bu araştırma kapsamında Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin “üniversite” kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlar bahsedildiği üzere metafor analizi tekniğiyle incelenmiş ve yorumlanmıştır. Başka bir ifadeyle öğrenciler tarafından geliştirilen metaforlar içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizine ilişkin kaynaklar (Ekiz, 2009; Şimşek ve Yıldırım, 2011) ve araştırmalar incelenerek (Aydın, 2011; Güneyli ve Akıntuğ, 2012; Gültekin ve Gündoğan Çögenli, 2014; Karaman, 2014; Saban, 2004; Saban, Koçbeker ve Saban, 2006; Saban, 2008; Saban, 2009; Şenyuva ve Kaya, 2013; Tortop, 2013) metaforlar şu aşamalara göre analiz edilmeye çalışılmıştır: Bu aşamalar sırasıyla (1) Verilerin kodlanması, (2) Kategorilerin (Temaların) oluşturulması, (3) Verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi ve tanımlanması, (4) Temaların frekanslarının hesaplanarak bulguların yorumlanması.

(1) *Verilerin kodlanması:* İlk aşamada katılımcıların oluşturdukları metaforlar taslak bir listeye aktarılmıştır. Her katılımcının cevap kağıdındaki metaforik kelimeler basit bir şekilde kodlanmıştır (örneğin, su, hayat, kale, ufuk noktası bulut, vb). Bu aşamada katılımcıların üniversiteyi benzettikleri durum/nesne/obje/vb. “metafor” kategorisi altında, çünkü kelimesinden sonraki ifadeler ise “açıklama” kategorisi altında toplanmıştır. Araştırma kapsamı dışında kalan açık olmayan metaforlar ayıklanmıştır.

(2) *Kategorilerin (Temaların) oluşturulması:* Bu aşamada öğrencilerin “üniversite” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforik algıları farklı ve ortak özellikler açısından derinlemesine incelenmiştir. Önce metaforların temel özellikleri belirlenmiş ve bu özelliklere göre kategoriler oluşturulmaya çalışılmıştır. Buna ek olarak ortaya çıkan kategoriler altındaki verilerin anlamlı bir bütün oluşturup oluşturmadığı da kontrol edilmiştir.

(3) *Verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi ve tanımlanması:* Bu aşamada katılımcılar tarafından üretilen 174 metaforla ilgili olarak oluşturulan “metafor listesi” dikkate alınarak, katılımcılar tarafından üretilen her metafor “üniversite” kavramını yansıttığı düşünülen ve metaforların ortak özellikleriyle oluşturulan çeşitli kategoriler altında toplanmaya çalışılmıştır. Bu çalışmada bu işlemlerin sonucunda 6 temel farklı kavramsal kategori oluşturulmuştur.

(4) *Temaların frekanslarının hesaplanarak bulguların yorumlanması:* Veri analizinin son aşamasında elde edilen kavramsal metaforların hangi kategoriler altında toplandığı belirlenmiştir. Daha sonra bu metaforlar kaç katılımcı tarafından ifade edildiği belirlenerek tablolaştırılmıştır. Bu tablolardaki verilerin yorumlanmasına yönelik katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilerek katılımcıların metaforik algıları açıklanmaya ve yorumlanmaya çalışılmıştır.

Bulgular ve yorum

Bu bölümde Güzel Sanatlar Lisesinde öğrenim gören öğrencilerin üniversite kavramına yönelik oluşturdukları metaforların analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Metaforların analizi sonucunda 6 kavramsal kategori oluşturulmuştur. Öncelikle elde edilen kategorilerin temel özellikleri açıklanmış ve ardından kategorilerin ayrıntılı sunumlarına yer verilmiştir.

Genel bulgular

Bu araştırmadan elde edilen verilerin analiz edilmesi sonucunda 174 metafora ulaşılmıştır. Elde edilen metaforların anlamsal içeriklerinin ele alınarak analiz edilmesi sonucunda 6 kavramsal kategori ortaya çıkmıştır. Bu kategoriler “kariyer gelişiminin merkezi olarak üniversite, özgürlüğün merkezi olarak üniversite, gerçek hayatın başlangıç noktası olarak üniversite, ilginç bir yer olarak üniversite, olumlu duyguların merkezi olarak üniversite ve olumsuz duyguların merkezi olarak üniversite” şeklinde ifade edilmiştir. Metaforların analizi sürecinde metaforlar ortak özelliklerine göre kategorileştirilmiştir. Metaforlara yönelik kategoriler ve bu kategorilere kaynak teşkil eden temel özellikler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Metaforlara yönelik kategoriler ve kategorilere kaynak teşkil eden temel özellikler

Temel Kategoriler	Kategorilere kaynak teşkil eden temel özellikler
Kariyer gelişiminin merkezi olarak üniversite	· Üniversite çalışmanın, başarmanın ve azmetmenin olduğu bir yerdir. · Üniversite tamamlayıcı olan ve farkındalık yaratan bir yerdir. · Üniversite geleceğin pusulası demektir. · Üniversite mesleğin ve kişisel gelişimin merkezidir.
Özgürlüğün merkezi olarak üniversite	· Üniversite özgürlük demektir. · Üniversite rahatlıktır. · Üniversite kurtuluştur. · Üniversite heyecan verici bir yerdir.
Gerçek hayatın merkezi olarak üniversite	· Üniversite hayatı insan hayatında önemli bir dönemdir. · Üniversite insana hayatı öğretir. · Üniversite sorumluluk demektir. · Üniversite zorlayıcı ve rekabet içeren bir yerdir.
Olumlu duyguların merkezi olarak üniversite	· Üniversite güzel bir ortamdır. · Üniversite etkileyici bir yerdir.
Olumsuz duyguların merkezi olarak üniversite	· Üniversite stres kaynağıdır. · Üniversitede güvensiz bir yerdir. · Üniversite belirsizliklerin olduğu bir yerdir. · Üniversite önemsiz aşırılıkları içeren bir yerdir.
İlginç bir yer olarak üniversite	· Üniversite farklılıkları bünyesinde barındıran bir ortamdır. · Üniversitenin ne anlama geldiğini bilmek zordur.

Araştırma sürecinde 174 farklı metafor elde edilmiştir. Elde edilen metaforların analiz edilmesi sonucunda 6 temel kategori ortaya çıkmıştır. Söz konusu temel kategorilere ilişkin bilgiler Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Temel kategoriler ve temel kategorilere ilişkin metaforlar

Temel Kategoriler	Metaforlar Frekans	Toplam Metafor Sayısı
Kariyer gelişiminin merkezi olarak üniversite	Hayatın dönüm noktası 2, su 2, hayat 2, yaş pasta 1, bir müzik parçası 1, yemek yemek 1, ağaç 1, kale 1, kelebek kozası 1, gelecek 1, nereye gideceğini belirlemek 1, bulut 1, ufuk noktası 1, tatlı 1, ev ve aile 1, davranışlarımız 1, cevabı bilinmeyen soru 1, büyük su kabı 1, ağız 1, dış kapı 1, ayna 1, boy aynası 1, bir tablo 1, bitimine az kalmış bir kitap 1, bir yükseliş 1, özgürlüktür 1, asansör 1, güneş 1, yurt dışı 1, ışık 1, hayatımızda yer almak 1, yetişkinlik çağı 1, yol bulmamıza yarayan harita 1, yarı aralanmış kapı 1, yolun sonu 1, yeni bir hayat 1, bilgi ve tecrübe 1, ışığa giden yol 1, unvan ve saygınlık 1, bir torpil 1, kalitelileşmenin ötesi 1, saat 1, ateş 1, geleceğe atılan güzel bir adım 1, değirmen 1, göç 1, piyango 1, kurduğum hayaller 1, hayal gücünü geliştirme yeri 1, yol 1, deniz 1, üç nokta 1, gözlem kulesi 1.	53
Özgürlüğün merkezi olarak üniversite	Özgürlük 7, kuş 3, özgür bir kuş 2, kurtuluş 2, gökyüzünde uçan bir kuş 1, evde yaşamak 1, geziye (tatile) gitmek 1, müzik dinlemek 1, kaçtığımız bir ev 1, evde yatmak 1, tatil 1, hayat 1, kocaya kaçmış 1, kafa dinleme yeri 1, ABD 1, melek 1, gökyüzü 1, aşırı güzel ve rahat sosyal ortam 1, ev 1, özgürlüğün başlangıcı 1, Hollywood 1, binasız bir dünya 1, helikopterden atlamak 1, kolay nefes almak 1, disko 1, Flash TV 1, kilitli kapıyı açmak gibi 1.	27
Gerçek hayatın merkezi olarak üniversite	Hayat 3, hayatın kendisi 2, her şeydir 2, wi-fi 1, özgürlük 1, deneyim 1, öğrenci evi 1, disiplin ve eğlence 1, göbek bağı 1, yolun yarısı 1, para 1, çıkış yolu 1, başka bir dünya 1, iskelet 1, sıfırdır koca bir sıfır 1, göç 1, defterin yeni sayfasına geçmek 1, hayat okulu gibidir 1, hayatı öğrenmek 1, balık 1, yoksulluk yeridir 1, son viraj 1, bir binanın son katı 1, hamile bir kadınla bebek arasındaki göbek bağı 1.	24
Olumlu duyguların merkezi olarak üniversite	Aile 2, İstanbul 1, disko 1, iki kulağı delik insan 1, tuvalet 1, aşk 1, geleceğe açılan kapılar 1, içinde tek mükemmel insanın olduğu bir yer 1, kaliteli bir film 1, tımarhane 1, cennet 1, pasta 1, hayat 1, özgürlük 1, hastane 1, Avon kremi 1, gençliğin en güzel günü 1, güzellik yarışması 1, öğretmen 1, sokak 1.	21
Olumsuz duyguların merkezi olarak üniversite	Hayal 2, lise 1, cankurtaran 1, her çeşit insanın görüldüğü yer 1, sinirli öfkeli 1, okul 1, çekilmez bir yer 1, tiyatro 1, iğrençtir 1, evde egosunu tatmin edemeyen gençlerin eğlence merkezi 1, cezaevi 1, kötü bir şarkı 1, kaybettiğim eşya 1, Sinan Akçıl 1, korkunç bir okul 1, korkulu rüya 1, bir binanın bodrum katı 1, patlamış mısır 1, kar 1, defile programı 1, disko 1, terminal 1, ucu ucuna yaşamak 1, savaş alanı 1, protesto 1.	26
İlginç bir yer olarak üniversite	Hiçbir fikrim yok 1, Miss Turkey 1, sınavlar 1, İstanbul 1, market broşürü 1, ilaç 1, içinde ne olduğu belli olmayan yemek 1, çorba 1, çılgındır 1, yararı bol kötü 1, saklı bir kutu 1, saz 1, cehennem 1, limon 1, meyve 1, kömür 1, gül 1, sigara 1, hapis 1, matruşka 1, gece hayatı 1, karniyarik 1, alkol 1.	23

Oluşturulan metaforlara dikkat edildiğinde öğrencilerin üniversiteye yönelik çok farklı düşüncelere sahip oldukları ifade edilebilir. Daha açık bir şekilde ifade edilirse Güzel Sanatlar Lisesinde okuyan öğrencilerin üniversiteye yönelik düşüncelerinin geniş ölçüde çeşitlilik gösterdiği söylenebilir. Bu çeşitliliğin sivri noktalarından birisinin “özgürlük” olduğu belirlenmiştir. Bunun dışında gençlerin bakış açısına göre üniversite olumlu ve olumsuz duyguların bünyesinde barındırabilen, gerçek hayat hakkında insanlara deneyim kazandıran ve ilginç bir yer olmasının yanında kariyer gelişimi de sağlayan bir yerdir. Bu durumda gençlerin bakış açısına göre üniversitenin çok yönlü bir yapı olduğu ortaya çıkmaktadır.

Kategori 1. Kariyer gelişiminin merkezi olarak üniversite

Katılımcı öğrenciler üniversiteye yönelik fikirlerinde gelecek, kişisel gelişim, meslek, çalışmak gibi kariyer unsurlarına yer vermiştir. Üniversitenin kariyer gelişiminin merkezi kabul edildiğini gösteren metaforlar temel özellikler kullanılarak sırayla ifade edilmeye çalışmıştır.

Üniversite çalışmanın, başarmanın ve azmetmenin olduğu bir yerdir.

Bu alt kategoriye ilişkin bazı öğrencilerin düşünceleri aşağıdaki şekildedir:

“Üniversite yurt dışı gibidir. Çünkü gidilmesi azim ister, hırs ister, çalışma ister. Üniversiteye gittiğimiz zamanda en büyük hayalimizi gerçekleştirmiş, büyük adımımızı atmış, geleceğimizi hazırlamış oluruz.” (10. Sınıf, kız)

“Üniversite para gibidir. Çünkü çalışmazsan kazanamazsın.” (10. Sınıf, erkek)

“Üniversite deniz gibidir. Yüzme bilmiyorsan batarsın.” (9. Sınıf, Kız)

“Üniversite ağız gibidir. Çünkü onu doldurmazsan bilgiye hep aç kalır.” (9. Sınıf, kız)

“Üniversite su gibidir. Okumazsan susarsın.” (12. Sınıf, erkek)

“Üniversite yeni bir hayat gibidir. Çünkü kendi bölümündeki kaliteli saz arkadaşlarıyla güzel işler başarabilirsiniz.” (11.Sınıf, erkek)

Öğrenciler üniversiteyi zorlukların aşılarak emek verilmesi gereken ve bunların sonucunda başarı elde ettikleri bir ortam olarak ifade etmiştir.

Üniversite tamamlayıcı olan ve farkındalık yaratan bir yerdir.

Üniversiteyi hayatı tamamlayan ve farkındalık yaratan bir yer olarak ifade eden bazı düşünceler şunlardır:

“Üniversite davranışlarımız gibidir. Çünkü bir hareketimizle rezil de olabiliriz, vezir de.” (9. Sınıf, kız)

“Üniversite üç nokta gibidir. Çünkü tamamlanması gereken şeyleri anlatır.” (12. Sınıf, kız)

“Üniversite yaşam gibidir. Çünkü hayatın zorluklarını o zaman anlarsın.” (12. Sınıf, kız)

“Üniversite bir gözlem kulesi gibidir. Çünkü her şeyi gördüğün ve farkına vardığın yerdir.” (12. Sınıf, erkek)

“Üniversite bilgi ve tecrübe gibidir. Çünkü ne kadar içinde bulunduğça o kadar farkına varılabilir.” (11. Sınıf, kız)

Öğrenciler üniversitenin hayata dair farkındalıkların oluşmasına vesile olduğunu ve hayatlarındaki eksiklikleri tamamlayan bir yer olduğunu düşünmektedir.

Üniversite geleceğin pusulası demektir.

Araştırmaya katılan öğrenciler üniversiteyi genel olarak hayatlarına yön veren bir kurum olarak görmektedir. Buna ilişkin bazı öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

“Üniversite yol gibidir. Seni gideceğin yere götürür.” (12. Sınıf, kız)

“Üniversite geleceğe atılan en güzel adım gibidir. Çünkü gideceğimiz üniversite çok önemlidir. Hayata bakışa yön verebilir.” (12. Sınıf, kız)

“Üniversite yol bulmamıza yarayan harita gibidir. Çünkü ilerideki yaşantımızı belirleyici gibidir.” (10. Sınıf, erkek)

“Üniversite hayat gibidir. Çünkü üniversite bizim yol haritamızı, hayatımızın şekil almasını sağlar.” (9. Sınıf, kız)

“Üniversite nereye gideceğini kolaylaştırmak gibidir. Çünkü üniversitede hangi mesleğe gideceğin bellidir.” (9. Sınıf, erkek)

“Üniversite gelecek gibidir. Çünkü geleceğini belirler.” (9. Sınıf, kız)

Araştırmaya katılan öğrencilerden bazıları üniversiteyi hayatlarının gidişatına keskin bir şekilde yön veren bir kurum olarak görmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin üniversiteyi bir nevi pusulaya benzettikleri ifade edilebilir.

Üniversite mesleğin ve kişisel gelişimin merkezidir.

Araştırmaya katılan öğrenciler üniversiteyi profesyonel hayatın bir başlangıç noktası ve kişisel gelişim merkezi olarak görmektedir. Bu duruma ilişkin bazı öğrencilerin düşünceleri şu şekildedir:

“Üniversite bir tablo gibidir. Çünkü doğduğumuzdan beri o tabloya ya bir çizgi ya da bir boya vururuz. Her yıl her saat bir şeyler öğreniriz. Bildiklerimizi de tam olarak kullanamayız. Aynı bitmemiş bir tablo gibi. Üniversiteye gelince tabloyu bitirmiş oluruz. Tıpkı mezun olduktan sonra işe başlamamız gibi. Bitmiş bir tablonun ne kadar güzel olduğunu düşününce tıpkı hayatımızda ne kadar iyi bir yere geldiğimizi düşünürüz.” (10. Sınıf, erkek)

“Üniversite ayna gibidir. Çünkü ne kadar gelişmişsen o kadar kendini bulursun.” (10. Sınıf, kız)

“Üniversite unvan ve saygınlık gibidir. Çünkü üniversite ne kadar iyiye hayatta da o kadar daha ilerde ve saygın konumda olursunuz.” (11. Sınıf, erkek)

“Üniversite geleceğe açılan kapılar gibidir. Çünkü herkes bu kapılardan geçemez. Lakin bu kapıdan geçen kişi geleceğini bir nevi garantilemiş olur.” (9. Sınıf, kız)

Araştırmaya katılan öğrenciler üniversiteye bir gelişim ve meslek edinme merkezi gözüyle bakmaktadır. Bu açıdan öğrenciler açısından üniversite kariyer gelişiminin merkezi olarak görmektedir.

Kategori 2. Özgürlüğün merkezi olarak üniversite

Araştırmaya katılan öğrenciler üniversiteyi rahatlık veren, özgürlük sağlayan ve eğlenceli bir yer olarak görmektedir. Üniversitenin özgürlük merkezi olarak tanımlanmasını sağlayan öğrenci metaforları temel özellikleri kapsamında sırasıyla açıklanmaya çalışılacaktır.

Üniversite özgürlük demektir.

Araştırmaya katılan öğrenciler üniversiteyi özgür yaşamaya olanak sağlayan bir yer olarak görmüşlerdir. Bu kapsamda bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Üniversite özgürlüğün başlangıcı gibidir. Çünkü üniversite özgürlük gibidir.” (11. Sınıf, kız)

“Üniversite kuş gibidir. Çünkü özgürlüktür.” (11. Sınıf, kız)

“Üniversite Hollywood gibidir. Çünkü en yaşanılabilir yer gibidir. Özgürlüğü simgeler; büyüsün, eğlenirsin.” (11. Sınıf, kız)

“Üniversite özgürlük gibidir. Çünkü istediğin birçok şeyi yapabilirsin.” (11. Sınıf, kız)

“Üniversite kolay nefes almak gibidir. Çünkü 10 gün devamsızlık sıkıntısı yok, zorunluluk yok.” (12. Sınıf, kız)

“Üniversite kaçtığımız bir ev gibidir. Çünkü daha özgür oluruz ve istediğimiz şeyleri daha kolay yaparız.” (9. Sınıf, kız)

“Üniversite evde yatmak gibidir. Çünkü serbest ve özgürdür.” (9. Sınıf, kız)

“Üniversite bir yükseliş gibidir. Çünkü başarıyı güveni beste sanatıyla daha özgürce oluşturmaktır.” (10. Sınıf, kız)

Öğrencilerin oluşturdukları metaforlara dikkat edildiğinde üniversiteyi bir kaçış ve rahat hareket etme merkezi olarak gördükleri ifade edilebilir. Yani öğrenciler üniversiteyi istedikleri gibi davranacakları bir yer olarak hayal etmektedir.

Üniversite rahatlıktır.

Araştırmaya katılan öğrenciler üniversitenin rahat bir ortam olduğunu düşünmektedir. Bu bağlamda bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Üniversite ev gibidir. Çünkü öğretim hayatımızda en rahat olduğumuz yerdir.” (11. Sınıf, erkek)

“Üniversite kilitli kapıyı açmak gibidir. Çünkü girene kadar canın çıkar. Girdikten sonra rahatlırsın.” (12. Sınıf, kız)

“Üniversite özgür bir kuş gibidir. Çünkü rahatlıktır.” (9. Sınıf, erkek)

“Üniversite müzik dinlemek gibidir. Çünkü rahattır.” (9. Sınıf, kız)

“Üniversite evde yatmak gibidir. Çünkü rahat.” (9. Sınıf, erkek)

Araştırmaya katılan öğrenciler üniversiteyi rahatlayabilecekleri bir ortam olarak görmektedir. Söz konusu rahatlığın derecesi öğrenciye göre değişmektedir. Fakat öğrencilerin üniversiteyi stres düzeyi daha az bir yer olarak gördükleri ifade edilebilir.

Üniversite eğlenceli bir yerdir.

Araştırmaya katılan lise öğrencileri üniversitenin eğlenceli bir ortam olduğunu düşünmektedir. Bu bağlamda bazı öğrencilerin fikirleri şu şekildedir:

“Üniversite disko gibidir. Çünkü etkinlikleri eğlencelidir.” (9. Sınıf, kız)

“Üniversite tatil gibidir. Çünkü her an mükemmel geçer.” (9. Sınıf, kız)

“Üniversite Flash TV gibidir. Çünkü halay çekilir, zaman geçer.” (9. Sınıf, erkek)

Öğrencilerin ifadelerine dikkat edildiğinde üniversiteyi bir eğlence merkezi olarak gördükleri ifade edilebilir. Başka bir ifadeyle öğrencileri üniversiteyi güzel vakit geçirecekleri bir yer olarak hayal etmektedir.

Kategori 3. Gerçek hayatın merkezi olarak üniversite

Araştırmaya katılan öğrenciler üniversitenin insan hayatında önemli bir dönem olduğunu, insana hayatı öğrettiğini, sorumluluk kazandırdığını ve zorlayıcı rekabet içeren bir yer olduğunu düşünmektedir. Öğrenci metaforları ele alındığında ortaya çıkan temel özellikler başlıklar hâlinde sırasıyla ifade edilecektir.

Üniversite insan hayatında çok önemli bir dönemdir.

Araştırmaya katılan öğrenciler üniversitenin insan hayatındaki en önemli dönüm noktalarından biri olduğunu düşünmektedir. Söz konusu düşüncelere ilişkin bazı öğrenci metaforları şu şekildedir:

“Üniversite son viraj gibidir. Çünkü yana gidersen hayatın biter, düz gidersen hayatını kurtarırsın.” (11. Sınıf, erkek)

“Üniversite bir binanın son katı gibidir. Çünkü binanın bitmesine yakın bütün katların birleştiği yerdir.” (11. Sınıf, kız)

“Üniversite hamile bir annenin bebekle arasındaki göbek bağı gibidir. Çünkü üniversite bizim hayatımızdaki bir parçamız olacak.” (10. Sınıf, kız)

“Üniversite çıkış yolu gibidir. Çünkü çıkarsan bir makama varırsın, çıkamazsan olduğun yerde kalırsın. Bir şey olmaz.” (10. Sınıf, kız)

İfade edilen metaforlara dikkat edildiğinde öğrencilerinin üniversiteyi hayatlarında kritik öneme sahip bir kurum olarak gördükleri ifade edilebilir. Dolayısıyla öğrencilerine göre üniversite insan hayatında kilit bir rol oynamaktadır.

Üniversite insana hayatı öğretir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğrenciler üniversiteyi hayatı öğreten bir yer olarak görmektedir. Bu bağlamda bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Üniversite hayat gibidir. Hayatın zorluklarını orada öğreniriz.” (10. Sınıf, erkek)

“Üniversite hayatın kendisi gibidir. O zaman ne olduğunu öğrenirsin.” (10. Sınıf, kız)

“Üniversite her şeydir. Hayatın ta kendisidir.” (11. Sınıf, erkek)

“Üniversite her şeydir. Çünkü hayattır.” (11. Sınıf, kız)

İlgili metaforlar ışığında öğrencilerin üniversiteyi hayata eş bir yer olarak gördüğü ve hayatın öğrenilmesi noktasında kilit bir rolü olduğunu düşündükleri ifade edilebilir.

Üniversite sorumluluk demektir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara bakıldığında öğrenciler üniversiteyi sorumluluk kazandıran bir yer olarak görmektedir. Bu bağlamda bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Üniversite özgürlük gibidir. Çünkü aileden bağımsız olursun, kendi ayakların üzerinde durursun.” (11. Sınıf, erkek)

“Üniversite öğrenci evi gibidir. Çünkü toplarsan geçersin.” (9. Sınıf, erkek)

“Üniversite hayatı öğrenmek gibidir. Çünkü yaşamın hangi koşullarda olduğunu görebileceğimiz bir yerdir. Zorlukların üstesinden gelebileceğimiz bir yedir.” (12. Sınıf, kız)

Araştırmada edilen metaforlara bakıldığında öğrencilerin üniversiteyi kendi ayakları üzerinde durabilecekleri ve zorlukların üstesinden kolaylıkla gelebilecekleri bir yer olarak gördükleri ifade edilebilir.

Üniversite Zorlayıcı ve Rekabet İçerikli Bir Yerdir.

Araştırmaya katılan öğrenciler üniversiteyi zorlayıcı ve rekabetin yoğun yaşandığı bir yer olarak düşünmektedir. Bu bağlamda bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Üniversite savaş alanı gibidir. Çünkü oldukça kalabalıktır ve rekabet fazladır.”

(12. Sınıf, kız)

“Üniversite deneyim gibidir. Çünkü ulaşılması zordur.” (9. Sınıf, kız)

“Üniversite lise gibidir. Çünkü sanki her şey yeniden başlar. Hep çalışır hayatını yine okula adarsın ama her şey daha zordur.” (9. Sınıf, kız)

Elde edilen metaforlar ışığında öğrencilere göre üniversitenin rekabet içerikli bir yer olduğu ifade edilebilir.

Kategori 4. Olumlu duyguların merkezi olarak üniversite

Araştırmaya katılan öğrencilerin üniversiteye yönelik oldukça olumlu düşüncelere sahip olduğu ifade edilebilir. Söz konusu yargıya ilişkin görüşler özelliklerine göre sıralanarak ifade edilmeye çalışılmıştır.

Üniversite güzel bir ortamdır.

Araştırmaya katılan lise öğrencileri üniversitenin güzel ve olunması gereken bir ortam olduğunu ifade etmişlerdir. Söz konusu yargıya ilişkin bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Üniversite aşk yuvası gibidir. Çünkü en büyük aşklar üniversitede başlar.” (9. Sınıf, erkek)

“Üniversite deniz gibidir. Çünkü her şeyin bir arada olduğu huzur, başarı, mutluluk ve dostluğun yeridir.” (9. Sınıf, kız)

“Üniversite pasta gibidir. Hiç bitmesin istersin.” (10. Sınıf, erkek)

“Üniversite özgürlüktür. Çünkü her güzel olan şey oradadır.” (12. Sınıf, kız)

Üniversite etkileyici bir yerdir.

Araştırmaya katılan öğrenciler üniversitenin insanı etkileyen özellikleri olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Üniversite başka bir dünya gibidir. Çünkü orada hiç öğrenmediğimiz hiç görmediğimiz şeyler karşımıza çıkar.” (10. Sınıf, erkek)

“Üniversite hayal gücünü geliştirme yeri gibidir. Çünkü etrafında farklı uygulamalar, dersler olduğunda istediğiniz gibi ortam oluşur.” (12. Sınıf, kız)

Araştırmaya katılan öğrencilere göre üniversite içerisinde farklılıkları barındıran ve bu farklılıklarıyla insanı etkileyen bir ortamdır.

Kategori 5. Olumsuz duyguların merkezi olarak üniversite

Araştırmaya katılan öğrencilerin üniversiteye yönelik bazı olumsuz düşüncelere sahip olduğu ifade edilebilir. Söz konusu yargıya ilişkin görüşler özelliklerine göre sıralanarak ifade edilmeye çalışılmıştır.

Üniversite stres kaynağıdır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin bazıları üniversitenin insanı strese sokan bir ortam olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Üniversite her çeşit insanın görüldüğü bir yer gibidir. Çünkü yeni arkadaşlar yeni çevre yani insan psikolojisini bozan şeyler.” (12. Sınıf, erkek)

“Üniversite hayat okulu gibidir. Çünkü son darbeyi son dersi orada alırız.” (12. Sınıf, erkek)

“Üniversite kar gibidir. Çünkü soğutur kendinden.” (12. Sınıf, erkek)

Araştırmaya katılan öğrencilere göre üniversite insan psikolojisini olumsuz bir şekilde etkileyebilecek özelliklere sahiptir.

Üniversite güvensiz bir yerdir.

Araştırmaya katılan bazı öğrencilere göre üniversite güvenli ve yalın bir ortam değildir. Bu bağlamda bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Üniversite bir binanın bodrum katı gibidir. Çünkü karanlık ve ürkütücüdür.” (11. Sınıf, kız)

“Üniversite korkulu rüya gibidir. Çünkü kazanma korkusu var.” (11. Sınıf, kız)

“Üniversite terminal gibidir. Çünkü dostluklar orada biter.” (12. Sınıf, kız)

“Üniversite tiyatro gibidir. Çünkü insanlar hep oyunlar çevirir.” (9. Sınıf, kız)

Araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen bulgulara üniversite öğrencilerin bakış açısıyla korkuyu ve karmaşayı içeren güvensiz bir ortam olarak nitelendirilmektedir.

Üniversite belirsizliklerin olduğu bir ortamdır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin bazıları üniversitenin bazı açılardan muğlak bir ortam olduğunu ifade etmişlerdir. Bu bağlamda bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Üniversite evde egosunu tatmin edemeyen gençlerin eğlence merkezi gibidir. Çünkü çoğunda saldım çayıra, mevlam kayıra havası vardır.” (10. Sınıf, kız)

“Üniversite yarı aralanmış kapı gibidir. Çünkü her kapının sonu bir yere çıkar.” (10. Sınıf, kız)

“Üniversite içinde ne olduğu belli olmayan bir yer gibidir. Çünkü her istediğin çeşit insan çıkar.” (12. Sınıf, kız)

Üniversite önemsiz aşırılıklar içeren bir yerdir.

Araştırmaya katılan öğrenciler üniversitenin bazı açılardan aşırılıkları içeren bir ortam olduğunu düşünmektedir. Bu bağlamda bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Üniversite ilaç gibidir. Fazlası intihara girer.” (12. Sınıf, kız)

“Üniversite öğretmen gibidir. Çünkü durmadan bilgi öğretir.” (12. Sınıf, kız)

Elde edilen bulgular ışığında öğrenciler üniversitenin gereksiz veya aşırı bilgi yüklenilen bir yer olduğunu düşünmektedir.

Kategori 6. ilginç bir yer olarak üniversite

Araştırmaya katılan öğrenciler üniversitenin farklı bir ortam olduğunu ve anlaşılmasının zaman aldığını belirtmişlerdir. Bu bağlamda öğrenci görüşleri özelliklerine göre gruplandırılarak başlıklar hâlinde sırasıyla verilmeye çalışılmıştır.

Üniversite farklılıkları bünyesinde barındıran bir ortamdır.

Araştırmaya katılan öğrenciler üniversitenin birçok farklı unsuru içinde barındırdığını düşünmektedir. Bu kapsamda bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Üniversite çalgındır. Çünkü herkes orada.” (12. Sınıf, erkek)

“Üniversite İstanbul gibidir. Çünkü her çeşit insanı, öğretmeni orada bulabilirsin” (12. Sınıf, kız)

“Üniversite saz gibidir. Çünkü her telden var.” (12. Sınıf, kız)

“Üniversite matruşka gibidir. Çünkü her açıta farklılıklar karşımıza çıkar.” (11. Sınıf, kız)

Üniversitenin ne anlama geldiğini bilmek zordur.

Araştırmaya katılan öğrenciler üniversitenin nasıl bir ortam olduğunu bilmenin zor olduğunu ifade etmişlerdir. Bu bağlamda bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Üniversite limon gibidir. Çünkü uzaktan ağız sulandırır tadınca yüz ekşitir.” (9. Sınıf, erkek)

“Üniversite kömür gibidir. Çünkü dışarıdan ne kadar kötü görünse de içinden büyük bir cevher çıkabilir.” (9. Sınıf, kız)

“Üniversite meyve gibidir. Çünkü dışı kötü görünse de içinde güzel şeyler olabilir.” (9. Sınıf, kız)

“Üniversite market broşürü gibidir. Çünkü dışarıdan çok güzel görünür. Hiçbir şey olmadığını içine girdiğinde anlarsın.” (12. Sınıf, kız)

Elde edilen bulgular kapsamında öğrenciler üniversitenin dışardan farklı algılandığını içine girince ise daha farklı algılanacağını düşünmektedir. Bu bağlamda üniversitenin nasıl bir yer olduğunu anlama konusunda öğrencilerin farklı düşüncelere sahip olduğu ifade edilebilir.

Tartışma, sonuç ve öneriler

Bu araştırmada Trabzon ilinde bulunan bir Güzel Sanatlar Lisesi'nin müzik ve resim alanında öğrenim gören toplam 195 öğrencinin üniversite kavramına yönelik sahip oldukları metaforik algılar tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin metafor analizine tabi tutulması sonucunda bazı bulgulara ulaşılmış ve bu bulgular kapsamında öneriler geliştirilmiştir.

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin üniversiteyi kariyer gelişiminin başlangıç noktası olarak gördükleri ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda araştırmaya katılan lise öğrencilerine göre

üniversitenin çalışma, başarıma ve azmetme eylemlerinin yoğun olarak yaşandığı bir yer olmasının yanı sıra aynı zamanda mesleğin ve kişisel gelişimin de başlangıç noktası olarak görüldüğü tespit edilmiştir. Bu durumda üniversitenin fark yaratan ve tamamlayıcı bir unsur olarak gençlerin hayatını şekillendiren bir yer olarak düşünüldüğü sonucuna varılmıştır. Varılan sonuç Demirtaş ve Çoban'ın (2012) yaptıkları araştırmadan elde ettikleri sonuçla benzerlik göstermektedir. Bu çalışmada katılımcılar üniversiteyi gelişmenin/değişmenin olduğu bir merkez olarak ifade etmişlerdir. Buna ek olarak Korkmaz ve Bağçeci (2013) yaptıkları araştırmada üniversitenin “gelecek” kavramı ile ilişkilendirildiği sonucuna ulaşmışlardır. Özetle ifade edilecek olunursa araştırmancının çalışma grubunu oluşturan lise öğrencilerinin bakış açısına göre üniversitenin zorlayıcı bir süreci içerdiği kadar aynı zamanda insanların hayatına yön verebilecek güçte -profesyonel hayatın başlangıç noktasını oluşturan- bir kurum olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırmadan elde edilen bir başka önemli sonuç ise lise öğrencilerinin üniversiteyi bir özgürleşme aracı olarak görmeleridir. Bilimsel gelişmenin ve kalkınmanın odak noktası olan üniversitelerin özgürlük kavramı ile ilişkilendirilmesi olumlu bir sonuç olarak ifade edilebilir (Demirtaş ve Çoban, 2012). Özgürlük temasının içeriğini ise hürlik, rahatlık ve heyecan kelimeleri oluşturmaktadır. Daha ayrıntılı bir şekilde ifade edilirse araştırmadan elde edilen bulgulara göre üniversite stres olmayan bir kaçış noktası olduğu için eğlenceli bir yer olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Korkmaz ve Bağçeci (2013) de yaptıkları araştırmada lise öğrencilerinin hayallerini gerçekleştirmek amacıyla üniversite kavramına özgürlük rolünü yükledikleri sonucuna varmışlardır.

Araştırmadan elde edilen bir başka önemli sonuç ise lise öğrencilerinin üniversiteyi gerçek hayatın ön provasası olarak görmeleridir. Bu bağlamda üniversitenin insana hayatı öğreten, sorumluluk almasına neden olan ve rekabete sahne olan önemli bir ortam olduğu sonucuna varılmıştır. Daha farklı bir şekilde ifade edilirse araştırmadan elde edilen bulgulara dayanarak üniversitenin insan hayatında kritik bir rol oynadığı ve insanların kendi ayakları üzerinde durmalarını gerektirecek kadar zor bir ortam olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında lise öğrencilerinin üniversiteyi etkileyici ve güzel bir ortam olarak hayal ettikleri ortaya çıkmıştır. Tural ve Şahin (2013) de yaptıkları araştırma sonucunda üniversitenin heyecanlı ve hareketli bir yer olduğu sonucuna varmışlardır. Bu bağlamda araştırmaya göre üniversitenin farklı nitelikleriyle insanı etkileyen ve çeken yani olumlu özelliklere sahip bir yer olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sonucu destekleyen Demirtaş ve Çoban (2014) yaptıkları araştırmada, üniversite öğrencilerinin üniversite ve fakülte kavramlarına yönelik sahip oldukları metaforik algılarının pozitif yönde olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Lise öğrencilerinin üniversite kavramına yönelik sahip oldukları bazı metaforik algılarının olumsuz olduğunun görülmesi araştırmanın bir başka önemli sonucudur. Elde edilen bu sonuç öğretmen adaylarının üniversite kavramına yönelik metaforik algılarıyla (Oyman ve Şentürk, 2012) ve lise öğrencilerinin üniversiteye yönelik metaforik algılarıyla (Korkmaz ve Bağçeci, 2013) benzerlik göstermektedir. Yapılan araştırmadan elde edilen bu sonuca gerekçe olarak katılımcılar tarafından üniversitenin stres yaratan, güvensiz, belirsiz ve bazı aşırılıkları içeren bir yer olarak algılanması gösterilebilir. Daha farklı bir şekilde ifade edilirse yapılan araştırmaya katılan öğrencilere göre üniversitenin bireylerin psikolojik durumunu olumsuz etkileyebilecek, açık özelliklere sahip olmayan ve bazı durumlarda gereksiz olduğu düşünülen bir yer olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırmadan elde edilen bir başka sonuç lise öğrencilerine göre üniversitenin ilginç bir yer olarak görülmesidir. Bu bağlamda yapılan araştırmada üniversitenin farklı unsurları bünyesinde barındıran bir yer olduğu ve dolayısıyla üniversitenin nasıl bir fonksiyon taşıdığını anlamının zor olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca benzer bir şekilde Korkmaz ve Bağçeci (2013) elde ettikleri bulgular arasında üniversitenin kültürel açıdan zengin bir ortam olduğunu belirtmiştir. Ayrıca söz konusu araştırma kapsamında üniversitenin görüldüğü gibi bir yer olmadığı bilgisine de ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmada elde edilen sonuçlardan hareketle bazı önerilerde bulunulmuştur. Söz konusu öneriler şu şekilde ifade edilebilir:

- Üniversite eğitimi alacak öğrencilere üniversitedeki özgürlük ve sınırlılıklar hakkında bilgi verilmedir. Çünkü bazı lise öğrencileri üniversiteyi sorunsuz bir kurtuluş kurumu olarak algılamaktadır. Dolayısıyla üniversitenin gençler üzerinde hayal kırıklığına neden olmaması için üniversite öncesi gereken bilgilendirmeler yapılmalıdır.
- Üniversiteye gidecek olan öğrencilerin üniversiteye yükledikleri olumlu anlamları pekiştirecek etkinliklere yer verilmelidir. Böylece üniversiteye hazırlanma sürecine yönelik olarak lise öğrencilerinin motivasyonları artırılabilir.
- Lise öğrencilerinin üniversite kavramına yönelik sahip oldukları yanlış düşüncelerin belirlenmesi ve düzeltilmesi öğrenciler açısından daha verimli bir ortam olmasını sağlayabilir.
- Lise öğrencilerine üniversitenin bilinmeyen yönlerine yönelik olarak bilgilendirici etkinlikler yapılmalı ve üniversite çok yönlü bir şekilde lise öğrencilerine tanıtılmalıdır.

İleriye dönük olarak benzer bir çalışmaların üniversite öğrencileriyle yapılması ve sonuçların lise öğrencilerinin üniversite kavramına ilişkin metaforik algılarıyla karşılaştırılması önerilebilir.

Kaynakça

- Aktu, Y. ve Varol, B. (2017). Sosyal hizmet ve danışmanlık bölümü öğrencilerinin psikolojik şiddet kavramına yönelik algıları. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8, 133- 154.
- Altun, S. A. ve Apaydın, Ç. (2013). Kız ve erkek öğretmen adaylarının “eğitim” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 19(3), 329-354.
- Altun, T. ve Camadan, F. (2013). Rehber öğretmenlerin rehber öğretmen (psikolojik danışman) kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(3), 883-918.
- Arnett, R. C. (1999). Metaphorical guidance: administration as building and renovation. *Journal of Educational Administration*, 37(1), 80-89.
- Aydın, F. (2011). Üniversite öğrencilerinin “çevre” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Eastern Geographical Review*, 16(26), 26- 43.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, E. Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (Genişletilmiş 19. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Çelikten, M. (2006). Kültür ve Öğretmen Metaforları. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 269-283.
- Çobanoğlu, N. ve Gökalp, S. (2015). Öğretmen adaylarının okul müdürüne ilişkin metaforik algıları, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(31).
- Çepni, S. (2012). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Dalgıç, G., Karadeniz, Ş. ve Onat, E. C. (2012). Towards a New Understanding of University through Metaphors. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(3), 377-398.
- Demirtaş, H. ve Çoban, D. (2014). Üniversite öğrencilerinin, üniversite ve fakülte kavramlarına ilişkin metaforları (İnönü Üniversitesi örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1), 113-143.
- Deniş Çeliker, H. ve Akar, A. (2015). Ortaokul öğrencilerinin doğaya ilişkin metaforları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 16(2), 101-119.
- Döş, İ. (2010). Aday öğretmenlerin müfettişlik kavramına ilişkin metafor algıları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 607-629.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 2. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gültekin, M. ve Gündoğan Çögenli, A. (2014). Elementary Pre-Service Teachers' Metaphorical Perceptions Regarding Life Sciences. *Çukurova University Faculty of Education Journal*, 43(1), 01-18.
- Güneyli, A. ve Akıntuğ, Y. (2012). Kitap kavramına ilişkin zihinsel imgeler (Yakın Doğu Üniversitesi Örneği). *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12 (3), 1769-1790.
- Güveli, E., İpek, A.S., Atasoy, E. ve Güveli, H. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının matematik kavramına yönelik metafor algıları. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 2(2), 140-159.
- Güven, S. ve Dak, G. (2017). Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme (KPSS) sınavına ilişkin oluşturdıkları görsel metaforlar. *Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 8 (15), 1- 16.

- Güven, B. ve Güven, S. (2009). İlköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde metafor oluşturma becerilerine ilişkin nicel bir inceleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2), 503-512.
- Kahyaoglu, M. ve Kırıktas, H. (2016). Ortaöğretim ve üniversite öğrencilerinin “doğa” kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, Ocak – 2016 (33), 58-76.
- Karaçanta, H. (2013). Üniversite öğrencilerinin milli değerlere yönelik metaforları. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 107-114.
- Karaman, C. (2014). Türk üniversite öğrencilerinin “Japonca” kavramına ilişkin algılarının metaforlar yardımıyla analizi: Namık Kemal Üniversitesi Örneği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18 (2), 95-110.
- Korkmaz, F. ve Bağceci, B. (2013). Lise öğrencilerinin “üniversite” kavramına ilişkin metaforik algıların incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 187-204.
- Minas, R. ve Gündoğdu, K. (2013). Ortaokul öğrencilerinin fen ve teknoloji dersine ait bazı kavramlara yönelik metaforik algılarının incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 67-77.
- Oyman, N. ve Şentürk, İ. (2015). Öğretmen adayları ve öğretim üyelerinin “üniversite” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 21(3), 367-394.
- Örücü, D. (2012). İlköğretim sınıf öğretmenlerinin sınıfa ve sınıf yönetimine ilişkin metaforik bakışları: karşılaştırmalı bir durum çalışması. *Elementary Education Online*, 11(2), 342-352.
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının “öğretmen” kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.
- Saban, A., Koçbeker, B. N. ve Saban, A. (2006). An investigation of the concept of teacher among prospective teachers through metaphor analysis. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 6(2), 509-522.
- Saban, A. (2008). Primary school teachers’ and their students’ mental images about the concept of knowledge. *İlköğretim Online*, 7(2), 421-455.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Singh, K. (2010). Metaphor as a tool in educational leadership classrooms. *Management in Education*, 24(3), 127-131.
- Şenyuva, E. ve Kaya, H. (2013). Metaphors for the Internet Used by Nursing Students in Turkey: A Qualitative Research. *Eğitim Araştırmaları-Eurasian Journal of Educational Research*, 50, 87-106.
- Şimsek, H. ve Yıldırım, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Türk Dil Kurumu. (2015). *Büyük Türkçe Sözlük*. <http://www.tdk.gov.tr>.
- Tortop, H. S. (2013). Öğretmen adaylarının üniversite hocası hakkındaki metaforları ve bir değerlendirme aracı olarak metafor. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(2), 153-160.
- Tural, D. ve Şahin, S. (2013). Üniversite öğrencilerinin kendi üniversite ve ideal üniversite algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(2), 209-240.

FINE ARTS HIGH SCHOOL STUDENTS' METAPHORIC PERCEPTIONS FOR THE CONCEPT OF UNIVERSITY

Extended abstract

Introduction

Individuals use metaphors in their daily lives in order to express unclear concepts clearly (Örücü, 2012). At this point it can be said that people utilize some analogous patterns. Metaphors are one of the most powerful mental tools, which restructure, direct and control our thoughts about the occurrence and functioning of events (Saban, 2004: 131). Metaphors are described as perception tools in the scientific context (Arnett, 1999). In this case, the metaphor is expressed as a way of thinking that helps a person better understand the universe (Çelikten, 2006). In recent years, there is an increase in the number of scientific studies conducted in social sciences on metaphoric perceptions (Güveli et al., 2011). Similarly, there are some studies on students' metaphoric perceptions which investigate high school students' metaphoric perceptions about the concept of university (Korkmaz and Bağçeci, 2013). When related literature investigated, it can be seen that there are some studies about students' metaphoric images about university (Demirtaş & Çoban, 2014; Korkmaz & Bağçeci, 2013; Oyman & Şentürk, 2015; Tortop, 2013; Tural & Şahin, 2013). However, limited research produced about students' metaphors about university who attend to Fine Arts High Schools in Turkey. It is assumed that this study will contribute to the literature by investigating high school students' metaphoric images about the university deeply and extensively.

Purpose

The aim of this study is to determine the metaphorical perceptions of the students who are studying at Fine Arts High School about the concept of university.

Method

This study was designed within qualitative research approach and phenomenology was used as the method of the study. The study group consisted of a total of 195 students, of whom 130 are female (67%) and 65 are male (33%) studying at two different Anatolian Fine Arts and Sports High School. In order to collect data, students were distributed a questionnaire which included sentences like "University is like....., because....." and students were asked to fill in the blanks in the provided sentence. They were also instructed

to use their imaginations about the concept of university and write an object in the first blank and in the second blank. Moreover, they were asked to state their reason for using that object. Metaphor analysis technique was utilized in order to analyze the data. During data analysis process, four steps were followed. Those steps were (1) coding of data, (2) creation of categories, (3) organization and identification of data according to the codes and themes, and (4) interpretation of findings by calculating the frequencies of themes.

Results and Discussion

Findings of the study show that the research participants generated 173 valid metaphors in total. Those metaphoric images were classified under six categories, which were titled as follows: university is a/an “(1) center for career development, (2) center for freedom, (3) starting point of real life, (4) center for positive feelings, (5) center for negative feelings, and (6) interesting place.”

The results of the study suggest that the research participants regard the university as the starting point of career development. This finding is parallel with Demirtaş and Çoban’s (2012) study as it also indicates that university is a center for change and development.

Another result of the study is that the participant high school students see university as a tool for freedom. The association of universities with the concept of freedom can be expressed as a positive result.

Another important result of the research is that high school students consider the university as a pre-trial of real life. In this context, it was concluded that the university is an important environment that teaches human life and helps individuals to learn how to take responsibility.

The findings of the research also reveal that high school students imagine the university as an impressive and beautiful environment.

On the other hand, according to the results of the study, high school students have some negative metaphorical perceptions about the university concept. This result suggests a similarity with the findings of Korkmaz and Bağçeci (2013) and also with the findings of Oyman and Şentürk (2012) who studied the metaphorical perceptions of the university candidates.

Recommendations

On the basis of results of the study, it is recommended that high school students should be informed about the education and career development in universities. In addition, students

who will receive university education in the future should be informed about freedom and limitations in universities. It is also suggested that there should be activities that will enhance the positive attitudes of the students towards university. Thus, the motivation of high school students can be increased by preparing students for their prospective university life. Finally, it is recommended that identifying and correcting the misconceptions that high school students might have about the concept of university can contribute to the building of more productive university environments.